

ОДЛУКЕ УСТАВНОГ СУДА ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОБАВЕЗНО УСКЛАБИВАЊЕ ПЕНЗИЈА

Чланом 26. Закона СР Словеније о пензијском и инвалидском осигурању прописано је да се обавезно усклађивање пензија у току године („текуће усклађивање“) обавља у роковима утврђеним самоуправним општим актом заједнице пензијског и инвалидског осигурања, у складу са друштвеним договором, тако да просечно повећање пензија по основу „текућег усклађивања“ достиже највише 90% повећања номиналних личних доходака свих запослених на територији Републике у току године.

По мишљењу даваоца иницијативе, усклађивање пензија може се обављати само под условима утврђеним законом, па оспорени пропис није могао овластити заједницу пензијског и инвалидског осигурања да она то уређује својим актом. Зато је оспорени законски пропис неуставан.

Усклађивање пензија је основно право, утврђено Законом о основним правима из пензијског и инвалидског осигурања. Услови под којима долази до усклађивања, начин и поступак за усклађивање пензија уређују се законом републике, којим се може утврдити да заједница пензијског и инвалидског осигурања то ближе уређује. Отуда, Уставни суд Југославије сматра да је оспорена законска одредба у складу с Уставом СФРЈ, и да стога нема основа за покретање поступка за оцењивање њене уставности, односно њене супротности са Законом о основним правима из пензијског и инвалидског осигурања.

(Решење УСЈ, У број 104/87, од 15. априла 1987)

ЕЛЕМЕНТАРНЕ НЕПОГОДЕ И СОЛИДАРНОСТ

Чланом 4. Закона о образовању и коришћењу средстава солидарности за отклањање последица елементарних непогода („Сл. гл. СР Србије“, број 31/74, 1/77, 32/78, 50/78, 52/79, 14/80, 22/80, 42/80, 38/81, 51/82, 10/84, 17/85 и број 19/85) прописано је да допринос солидарности плаћају и радници односно радни људи који остварују лични доходак личним радом, као и корисници права из пензијског осигурања. Допринос се плаћа у висини једнодневнoг износа личног дохотка, односно пензије у месецу јулу.

Давалац иницијативе сматра да оспорени пропис није у складу са Уставом СФРЈ, јер ограничава право на лични доходак, односно на пензију, а што се чини без икаквог поступка и решења које би претходило обавези плаћања доприноса.

Одељком II, став 3, алинеја 6. Основних начела Устава СФРЈ утврђено је да је један од основа неприкосновеног положаја и улоге човека и солидарност и узајамност свакога према свима и свих према свакоме. То уставно начело изражавају и одредбе члана 33. Устава СФРЈ, према којима радници у удруженом раду учествују у обезбеђивању Ус-

тавом утврбених општих друштвених потреба плаћања пореза, доприноса и других дажбина из својих личних доходака, што утврђује и члан 55. Закона о удруженом раду. У складу с наведеним Уставним начелима, законом се може установити обавеза плаћања доприноса, каква је утврбена оспореном законском одредбом. То није ограничавање права стечених по одредбама Закона о основним правима из пензијског и инвалидског осигурања, па стога оспорена законска одредба није ни у супротности са чланом 85. тога савезног закона.

У складу с изложеним, Уставни суд Југославије одлучио је да не прихвати иницијативу за оцењивање уставности оспореног законског прописа

(Решење УСЈ, У број 127/87, од 2. априла 1987)

ЈЕДНОГОДИШЊИ ПРОСЕК ЛИЧНОГ ДОХОТКА КАО ПЕНЗИЈСКИ ОСНОВ

Чланом 127. Закона САП Војводине о унутрашњим пословима утврбено је да радник на одређеним дужностима у органима унутрашњих послова има право да му се пензија одреди од пензијског основа који чини просечни месечни лични доходак остварен за последњих 12 месеци пре остваривања права на пензију.

Према члану 32. Закона о основним правима из пензијског и инвалидског осигурања, поједине категорије осигураника могу, изузетно, под условима и на начин који се утврде законом, стицати и остваривати право на старосну пензију под условима који су повољнији него они утврбени тим законом. У том случају, друштвено-политичка заједница (република, покрајина) која утврди такве услове, дужна је за то осигурати средства. Отуда нема супротности између оспорене одредбе покрајинског закона и одредбе члана 32. савезног закона. Оспорена законска одредба не мења начин утврђивања пензијског основа, установљен савезним законом, већ утврђује начин утврђивања тога основа за поједине категорије осигураника, што је право републике, односно аутономне покрајине.

У складу с изложеним, Уставни суд Југославије одлучио је да не прихвати иницијативу за покретање поступка за оцењивање супротности покрајинског закона са савезним законом.

(Решење УСЈ, У број 123/87, од 1. априла 1987)

ПРИВРЕМЕНА ЗАБРАНА УВОЗА АУТОМОБИЛА ОД СТРАНЕ ГРАБАНА

Одлуком о привременом регулисању увоза путничких аутомобила од стране одређених физичких лица (Сл. лист СФРЈ, број 14/87) забрањен је, до 31. децембра 1987, увоз путничких аутомобила за инвалидна лица, с тим да они који су већ обавили увоз аутомобила не могу отуђити тај аутомобил. Лица која поднесу доказ да су до дана ступања Одлуке на снагу извршила уплату у иностранству, могу увоз обавити у року од 30 дана.

Давалац иницијативе сматра да је оспорена одлука неуставна, будући да, по његовом мишљењу, Савезно извршно веће нема овлашћење да донесе такву одлуку.

Савезно извршно веће, на основу члана 347. Устава СФРЈ, има право да доноси уредбе, одлуке и друге прописе за извршавање савезних закона, других прописа и општих аката Скупштине СФРЈ. Осим тога, СИБ може, према одредбама члана 27. Закона о промету робе и услуга са иностранством („Сл. лист СФРЈ“, број 66/85, 38/86 и бр. 67/86) прописати мере привременог регулисања спољнотрговинског промета, ради

отклањања поремећаја у спољнотрговинској размени, односно у платном билансу, које мере трају одређено време.

Полазећи од реченог, Уставни суд Југославије оценио је не само да је Савезно извршно веће овлашћено да донесе оспорену одлуку, већ и да је та одлука у складу са Уставом СФРЈ и са савезним законом.

(Решење УСЈ, У број 164/87, од 15. априла 1987)

ШТЕТА УЧИЊЕНА ВОДАМА И РИБНОМ ФОНДУ

Правилником председника Републичког комитета за пољопривреду, шумарство и водопривреду, утврђена је висина накнаде штете причињене рибљем фонду и риболовним водама.

Радна организација К, покренула је пред Уставним судом Југославије поступак за оцењивање уставности оспореног општег акта, истичући да је он у супротности за Законом о облигационим односима, а уређује нешто што може бити уређено само законом, па је оспорени правилник због тога и неуставан.

Воде и водотоци, као добра од општег интереса, уживају, према члану 85. Устава СФРЈ, посебну заштиту и користе се под условима и на начин прописан законом.

Републичким законом о слатководном рибарству утврђен је начин заштите риболовних вода и одговорности за штету која се причињавља рибљем фонду у тим водама. Републички орган за пољопривреду, шумарство и водопривреду, овлашћен је — одредбама тога Закона — да прописује висину накнаде те штете.

Уставни суд Југославије оценио је да је оспорени правилник у складу са Уставом СФРЈ, и да није у супротности са савезним законом. Тај правилник, наиме, не утврђује обавезу накнаде штете, која се утврђује законом, већ утврђује висину накнаде причињене штете. Стога, по оцени Уставног суда Југославије, прописивање висине накнаде штете у одређеним случајевима, није уређивање односа који може бити уређен само законом, већ елемент утврђивања висине накнаде штете, што је стручно питање које, у складу с овлашћењем из Закона, може решавати надлежни орган управе.

(Одлука УСЈ, У број 196/86, од 15. априла 1987)

Припремио Б. Бурковић

ОДАУКЕ САВЕЗНОГ СУДА

ПРЕКИД ЗАСТАРЕВАЊА ИЗВРШЕЊА КАЗНЕ

Пресудом Окружног суда у Лесковцу К број 30/80 од 23. децембра 1980. године оптужена је оглашена кривом за кривично дело проневере из члана 251, став 2. у вези са ставом 1. и за кривично дело фалсификовања исправе из члана 233, став 3. у вези са ставом 1. Кривичног закона СР Србије, за која је по утврђењу појединачних казни, осуђена на јединствену казну затвора у трајању од три године и шест месеци.

Пресудом Врховног суда Србије Кж број 212/81 од 10. априла 1981. године преиначена је првостепена пресуда у погледу одлуке о казни, тако што је Врховни суд Србије оптужену осудио на јединствену казну затвора у трајању од две године и шест месеци.